

Registratiekamer

De heer X

Rijswijk, 8 juli 1992

Ons kenmerk 91.C.002.05

Onderwerp verstrekken geheim telefoonnummer door PTT Telecom

Geachte heer X,

Naar aanleiding van uw klacht inzake het verstrekken van uw geheim telefoonnummer door een medewerker van PTT Telecom B.V. (PTT Telecom) aan een ambtenaar van de gemeentepolitie te 's-Hertogenbosch heeft de Registratiekamer een onderzoek ingesteld. Dit onderzoek is thans afgesloten en heeft geleid tot de navolgende bevindingen en conclusie. Als bijlage bij deze brief treft u voorts een copie van de brief aan die de Registratiekamer naar aanleiding van de uitkomst van het onderzoek aan PTT Telecom heeft gezonden.

Door onvoorziene omstandigheden heeft de afhandeling van uw verzoek meer tijd gevergd dan gebruikelijk is. De Registratiekamer betreurt dit. Hoewel u tussentijds meerdere malen telefonisch de stand van zaken omtrent de afhandeling van uw klacht van een medewerker van het Secretariaat heeft vernomen, biedt de Registratiekamer u voor deze vertraging haar verontschuldigingen aan.

Postbus 3011
2280 GA Rijswijk
Tel.(070) 319 01 90
Fax (070) 394 04 60

Uw brief
Bijlagen
Contactpersoon
Doorkiesnummer

Bezoekadres:
gebouw Hoogvoorde
Sir Winston Churchillaan 362
2284 JN Rijswijk

Onderwerp van het onderzoek

Ten behoeve van de behandeling van uw klacht heeft u aan de Registratiekamer de volgende brieven ter hand gesteld:

- uw brief aan de Directeur van PTT Nederland van 15 september 1990;
- uw brief aan de Procureur-Generaal te 's-Hertogenbosch van 15 september 1990;
- uw brief aan de Inspecteur A van de gemeentepolitie te 's-Hertogenbosch van 18 september 1990;
- de aan u gerichte brief van de Procureur-Generaal te 's-Hertogenbosch van 2 oktober 1990;
- uw brief aan de Directeur van PTT Nederland van 15 oktober 1990;
- uw brief aan de Directeur van PTT Telecom van 26 oktober 1990;
- de brief van de Korpschef van de gemeentepolitie te 's-Hertogenbosch aan de Hoofdofficier van Justitie te 's-Hertogenbosch van 9 november 1990;
- de brief van de Hoofdofficier van Justitie te 's-Hertogenbosch aan de Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 14 november 1990;
- uw brief aan de Algemeen Directeur van PTT Telecom van 1 december 1990;
- de aan u gerichte brief van PTT Telecom van 11 december 1990;
- de brief van PTT Telecom aan de Geschillencommissie Post en Telecommunicatie van 18 februari 1991;

Op basis van de door u overlegde stukken heeft het onderzoek zich gericht op de omstandigheden waaronder respectievelijk de gronden waarop PTT Telecom district 's-Hertogenbosch uw geheim telefoonnummer aan een ambtenaar van de gemeentepolitie 's-Hertogenbosch heeft verstrekt.

De Registratiekamer heeft inzake deze verstrekking informatie gevraagd aan PTT Telecom. Daarbij is aan PTT Telecom verzocht aan te geven op grond van welke afwegingen genoemde verstrekking heeft plaatsgevonden.

Informatie van PTT Telecom

Door PTT Telecom is terzake het volgende aan de Registratiekamer medegedeeld.

Onder een geheim telefoonnummer wordt volgens PTT Telecom verstaan een nummer waarbij zowel de vermelding in een telefoongids als de vermelding in het inlichtingenbestand "008" achterwege blijft.

Het predicaat "geheim" in combinatie met een telefoonnummer betekent volgens PTT Telecom niet meer dan dat de contractant geen opname van zijn persoonsgegevens wenst in een voor openbare raadpleging bestemd bestand. De contractant kan hiermee bereiken, dat het nummer van zijn aansluiting beperkt bekend wordt.

Geheime telefoonnummers zijn ondergebracht in de persoonsregistratie "008-plus". De toegang tot "008-plus" is middels autorisatie voorbehouden aan een binnen PTT Telecom beperkte groep functionarissen, die in het kader van hun functie vervulling tot deze registratie zijn toegelaten.

Verstrekking van uw geheim telefoonnummer heeft volgens PTT Telecom plaatsgevonden uit de persoonsregistratie "008-plus" op grond van artikel 11, tweede lid, van de Wet Persoonsregistraties (WPR) te weten "een dringende en gewichtige reden, waarbij de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde niet evenredig werd geschaad". Voor een nadere onderbouwing van deze verstrekking verwijst zij naar de beantwoording van de door de heer mr. P. Stoffelen gestelde vragen over het verstrekken van inlichtingen over geheime telefoonnummers (Tweede Kamer, vergaderjaar 1990-1991, Aanghangsel nummer 241). Zij tekent daarbij aan dat indien een opsporingsambtenaar via zijn contactfunctionaris in het kader van een opsporingsonderzoek aan de contactpersoon van PTT Telecom om informatie omtrent een "geheim telefoonnummer" verzoekt, dit ingewilligd wordt. PTT Telecom stelt, dat dit ook het geval is geweest toen uw geheime telefoonnummer aan de gemeentepolitie 's-Hertogenbosch werd verstrekt. Voor de wijze, waarop zij tot de aan haar in artikel 11, tweede lid, WPR opgelegde belangenafweging is gekomen, verwijst zij eveneens naar de hierboven vermelde kamervragen.

Beoordeling van de feiten

Op grond van door u overlegde stukken en de van PTT Telecom verkregen informatie staat het voor de Registratiekamer vast, dat PTT Telecom uw telefoonnummer uit de persoonsregistratie "008-plus" aan een ambtenaar

van de gemeentepolitie 's-Hertogenbosch verstrekt heeft. Inmiddels is de Registratiekamer gebleken dat deze registratie binnen PTT Telecom ook wel wordt aangeduid als AGOP (= Automatische Gids Opmaak Proces).

PTT Telecom heeft deze verstrekking gebaseerd op artikel 11, tweede lid, WPR, dat als volgt luidt:

2.(...) op grond van een dringende en gewichtige reden, kunnen desgevraagd gegevens aan een derde worden verstrekt voor zover de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerden daardoor niet onevenredig wordt geschaad.

Deze bepaling bevat een aantal nader te bepalen elementen, waaronder een afweging. Op de vraag van de Registratiekamer op grond van welke overweging uw geheime telefoonnummer verstrekt is, heeft PTT Telecom verwezen naar de hierboven genoemde beantwoording van de kamervragen door de Minister van Verkeer en Waterstaat.

Uit de beantwoording van de kamervragen blijkt, dat tussen het Ministerie van Justitie en PTT Telecom afspraken zijn gemaakt over het verstrekken van geheime telefoonnummers. Ingeval van verstrekkingen op grond van artikel 11, tweede lid, WPR wordt door een beperkt aantal contactpersonen bij de politie informatie gevraagd en alsdan ook door PTT Telecom verstrekt, indien dit om legitieme redenen wordt gevraagd. Bij de ingevolge artikel 11, tweede lid, WPR vereiste afweging wordt gesteld, dat de PTT Telecom voor wat betreft de bedoelde verzoeken van Justitie om verstrekking van geheime telefoonnummers, niet tot een beoordeling in extenso van de voorliggende casus kan komen, alleen al vanwege het feit dat - gelet op de betrokken materie - de betrokken contactpersoon niet alle aan het verzoek ten grondslag liggende feiten en overwegingen kan meedelen. PTT Telecom vertrouwt derhalve op de hoedanigheid van de verzoeker en het feit dat op hem uit hoofde van zijn ambt een geheimhoudingsplicht rust.

De Registratiekamer onderschrijft het belang van een duidelijke, met voldoende waarborgen omklede regeling tussen PTT Telecom en de politie waarin aanvragen om geheime telefoonnummers gereguleerd worden. De Registratiekamer is van mening, dat PTT Telecom, in het specifieke geval van verzoeken om informatie door de politie, gelet op de aard van de door de politie in te dienen verzoeken, de beoordeling van het aanwezig zijn van een dringende en gewichtige reden op basis van een met de politie overeengekomen regeling tot op zekere hoogte door con-

tactpersonen van de politie kan laten plaatsvinden. Evenwel met dien verstande, dat aan het vereiste van de dringende en gewichtige reden - hieronder nader uiteengezet - niet tekort wordt gedaan. Dat betekent, dat weliswaar noodzakelijk blijft, dat er van een dringende en gewichtige reden sprake is, doch dat het onderzoek naar de aanwezigheid daarvan in eerste instantie door een daartoe aangewezen en opgeleide contactpersoon van de politie kan plaatsvinden.

Indien de contactpersoon na de afweging tot de overtuiging is gekomen, dat het verzoek aan de vereisten voldoet, kan deze het verzoek tot PTT Telecom richten. De verplichting tot motivering van het verzoek om verstrekking van een gegeven door de contactpersoon aan PTT Telecom blijft van kracht, zij het dat wanneer dit op goede gronden berust, de motivering gelet op het opsporingsbelang niet meer in extenso behoeft plaats te vinden.

Een en ander neemt niet weg, dat de verantwoordelijkheid voor een onbevoegde verstrekking in de hierboven geschetste kontekst mede gelet op artikel 8 WPR onverkort voor de houder blijft gelden. Artikel 8 WPR luidt:

"De houder draagt zorg voor de nodige voorzieningen van technische en organisatorische aard ter beveiliging van een persoonsregistratie tegen verlies of aantasting van de gegevens en tegen onbevoegde kennisneming, wijziging of verstrekking daarvan. Gelijke plicht rust op de bewerker voor het geheel of het gedeelte van de apparatuur die hij onder zich heeft."

Deze gedachte ligt ook ten grondslag aan artikel 9 WPR. Immers ingevolge artikel 9, derde lid, WPR is de houder van een persoonsregistratie aansprakelijk voor de schade of het nadeel die uit het niet-nakomen van bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften ter bescherming van de belangen van geregistreerden of te registreren personen voortvloeit. Volgens de Memorie van Antwoord Tweede Kamer, vergaderjaar 1986-1987, 19 095, nr. 6, p. 50 schept artikel 9, derde lid, WPR voor de houder een risico-aansprakelijkheid. Daaromtrent wordt gesteld:

"Hierbij is niet van belang of de schade ontstaan is door de werkzaamheid van de houder of van de bewerker. Het begrip risico-aansprakelijkheid brengt met zich mee aansprakelijkheid ook in

die gevallen dat de houder niet zelf heeft gehandeld. De houder kan zich derhalve niet disculperen wanneer de schade is ontstaan door de werkzaamheid van de bewerker".

Net zo zeer als dit het geval is bij gedragingen van een bewerker, moet PTT Telecom in het licht van het bovenstaande op basis van elders uitgevoerde afwegingen verantwoordelijk worden gehouden voor de verstrekking van uw geheime telefoonnummer aan de gemeentepolitie te 's-Hertogenbosch.

Tenslotte zal op grond van artikel 10, eerste lid, WPR de houder van de persoonsregistratie die in strijd handelt met het bij of krachtens die wet bepaalde, kunnen worden bevolen die handelingen na te laten, ook indien hij daarbij is afgegaan op inlichtingen of gedragingen van anderen.

Aan de orde is thans de beoordeling van de verstrekking door PTT Telecom in het licht van de inhoud en strekking van artikel 11, tweede lid, WPR zoals deze uit de wetsgeschiedenis blijken.

Onder "een dringende reden" wordt volgens de Memorie van Antwoord Tweede Kamer, vergaderjaar 1986-1987, 19095, nr. 6, p. 52 onder meer verstaan:

"plotseling optredende calamiteiten, die aanstonds een adequaat optreden vereisen. Het gaat hierbij om een uitzondering, die naar zijn aard restrictief moet worden opgevat."

De Minister van Justitie heeft voorts bij gelegenheid van de mondelinge behandeling van het wetsvoorstel WPR in de Tweede Kamer (Handelingen Tweede Kamer, 2 september 1987, TK 97, p. 5010) over de woorden "dringend" en "gewichtig" het volgende opgemerkt:

"Het eerste woord betekent, dat er sprake moet zijn van een spoedeisend belang. Het tweede woord houdt in, dat het belang ook op zichzelf genomen van voldoende betekenis moet zijn. In de betrokken bepaling fungeren deze woorden in samenhang met de voorwaarde, dat de persoonlijke levenssfeer door een verstrekking niet onevenredig mag worden geschaad. Dat wijst op een afweging waarin de verstrekking al met al verantwoord moet worden geacht. Deze bepaling is opgenomen, omdat de wet anders

in de weg zou staan aan verstrekking van gegevens bij onvoorziene omstandigheden als plotseling opkomende noodgevallen".

Op vragen van de leden van de P.v.d.A-fractie of het openbaar ministerie vrijelijk zou kunnen putten uit gegevens ondergebracht in persoonsregistraties, als dit naar zijn oordeel nodig zou zijn bij de opsporing van strafbare feiten, antwoordde de Minister van Justitie:

"Bij registraties in de particuliere sector zal onder omstandigheden een beroep moeten worden gedaan op het bestaan van een dringende en gewichtige reden, als bedoeld in artikel 11, tweede lid. In bepaalde gevallen zal de gegevensverstrekking echter afstuiten op het bestaan van een geheimhoudingsplicht of de voorwaarde dat de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde niet onevenredig mag worden geschaad."

(Memorie van Antwoord, Eerste Kamer, vergaderjaar 1987-1988, 19095, nr 2b, p. 20).

De toepassing van het voorgaande laat zich van te voren moeilijk in exacte criteria beschrijven. Van geval tot geval zal bekeken moeten worden of een verstrekking is toegestaan. Daarbij moet -cumulatief- voldaan worden aan de volgende voorwaarden:

- er moet een gerichte aanvraag zijn;
- er moet een dringende reden zijn;
- de dringende reden moet van voldoende gewicht zijn;
- de beoogde verstrekking mag geen onevenredige schade toebrengen aan de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde.

Zonder hiermee een sluitende en in alle gevallen geldende invulling te geven kan worden gesteld, dat een verstrekking uit een persoonsregistratie aan de politie ten behoeve van de uitoefening van haar taak op grond van een dringende en gewichtige reden kan plaatsvinden ingeval van misdrijven van ernstige aard c.q. gebeurtenissen van ernstige aard die een directe actie noodzakelijk maken, terwijl de gewenste informatie niet tijdig of zonder grote inspanning op een andere wijze kan worden verkregen. Ook onder die omstandigheden zal per geval de afweging met betrekking tot de onevenredige schade aan de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde moeten plaatsvinden. Daarbij is van belang, dat naarmate het gegeven gevoeliger is, de inbreuk op de persoonlijke levenssfeer van de geregistreerde groter zal zijn en derhalve meer rechtvaardiging behoeft. Dat geldt ook voor

de verstrekking van "geheime telefoonnummers" aan onbevoegden, waarbij onder omstandigheden grote persoonlijke belangen in het geding kunnen zijn.

In het onderhavige geval heeft PTT Telecom niet voldoende aannemelijk gemaakt op grond van welke dringende en gewichtige reden zij uw geheime telefoonnummer aan een ambtenaar van de gemeentepolitie te 's-Hertogenbosch heeft verstrekt. In haar brief aan de Registratiekamer van 17 mei 1991 verwijst zij slechts naar de regeling tussen PTT Telecom en Justitie als beschreven in de beantwoording van de genoemde kamervragen. Door deze verwijzing is het voor de Registratiekamer voldoende aannemelijk, dat de afweging ex artikel 11, tweede lid, WPR in hoofdzaak door de contactpersoon van de gemeentepolitie 's-Hertogenbosch is verricht en dat PTT Telecom daarop is afgegaan.

In de brief van de korpschef van de gemeentepolitie 's-Hertogenbosch aan de Hoofdofficier van Justitie van het arrondissementsparket te 's-Hertogenbosch van 9 november 1990 worden voor het opvragen van uw geheime telefoonnummer bij PTT Telecom onder meer de volgende argumenten genoemd:

- het zoeken van een snelle en adequate wijze om u te berichten teneinde u niet de kans te geven om over de termijn van beantwoording met betrekking tot de kwestie erfafscheiding te kunnen klagen;
- het vanwege meer dringende werkzaamheden van de heer A niet mogelijk zijn van een bezoek aan u;
- de gemaakte afspraken en het belang dat u aan de kwestie hechtte;
- het feit, dat er weliswaar geen sprake was van een dringend belang van opsporing, doch dat u tijdens het gesprek met de heer A had gezegd, dat het uitblijven van een snelle reactie van politiezijde wel eens tot mishandeling zou kunnen leiden.

In de brief van de Hoofdofficier van Justitie te 's-Hertogenbosch aan de Procureur-Generaal bij het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 14 november 1990 wordt daaromtrent aangevoerd dat:

- het geen onderzoeksbelang -"de strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde"- doch met name uw persoonlijke belangen diende en deswege onder "hulpverlening" gerangschikt zou kunnen worden;
- de politie u in uw geschil met de burensnel van dienst heeft willen zijn;

- u ook had aangegeven dat de zaak urgent voor u was;
- de politie daarmee een handgemeen tussen de betrokken partijen heeft voorkomen, op welke mogelijkheid door u was gezinspeeld in uw contact met de heer A.

De Registratiekamer is van oordeel, dat de in de beide brieven aangevoerde gronden voor de verstrekking van het geheime telefoonnummer niet voldoende aanleiding geven om te kunnen spreken van een misdrijf van ernstige aard dan wel een gebeurtenis van ernstige aard die een directe aktie noodzakelijk maakte terwijl de gewenste informatie niet tijdig of zonder grote inspanning op een andere wijze kon worden verkregen. Nu deze voorwaarden niet vervuld zijn, is de Registratiekamer van mening dat de berichtgeving op een andere wijze had dienen plaats te vinden. Daarbij kan gedacht worden aan berichtgeving per post of door middel van een mondeling bericht aan uw woning.

De Registratiekamer merkt tenslotte nog op, dat in het onderhavige geval niet onvermeld kan blijven, dat PTT Telecom in haar brief aan de Geschillencommissie Post en Telecommunicatie van 18 februari 1991 aangeeft, dat haar achteraf is gebleken, dat de politie de verkregen informatie heeft gebruikt voor een doel waarvoor de gemaakte afspraken niet zijn bedoeld.

Datum 8 juli 1992

Ons kenmerk 91.C.002.05

Blad 2

Conclusie

De Registratiekamer is van oordeel, dat PTT Telecom uw geheime telefoonnummer in strijd met artikel 11, tweede lid, WPR aan een ambtenaar van de gemeentepolitie 's-Hertogenbosch heeft verstrekt.

Hoogachtend,

Mr P.J. Hustinx
Voorzitter